

גמ' ב"ק (יא.) - ספק ספיקא [ב]
רב דניאל שטיין

א. גמ' פסחים (י.) - דתנן שני שבילין, אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות, ובא חבירו והלך בשני ועשה טהרות. רבי יהודה אומר אם נשאלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו טהורין, שניהן בבת אחת טמאין. רבי יוסי אומר בין כך ובין כך טמאין. אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן בבת אחת דברי הכל טמאין, בזה אחר זה דברי הכל טהורין. לא נחלקו אלא בבא להשאל עליו ועל חבירו. רבי יוסי מדמי ליה לבת אחת, ורבי יהודה מדמי ליה לזה אחר זה.

ב. ס' קובץ שעורים (ח"ב סי' מ"ה אות י"ב) - וכה"ג כתבו תוס' פ"ק דב"ק די"א לענין ס"ס דלא מהני בתרתי דסתרי ואולי גבי חזקה מהניא גם בתרתי דסתרי כמו גבי שני שבילין ובשתי כתי עדים המכחישות זא"ז דקיי"ל כרב הונא והרי רובא עדיף מחזקה אלא ודאי ה"ט משום דרוב הוא בתורת בירור ואנן סהדי וע"כ בתרתי דסתרי אין לילך אחריו אבל חזקה דאינו מתורת בירור אלא דגזיה"כ הוא דאין ספק מוציא מידי ודאי ולזה מהני גם בתרתי דסתרי.

ג. ר"ן קידושין (טו: בדפי הרי"ף) - אבל הרמב"ם ז"ל (פ"ט טומאת מת ה"ב) כתב דמאי דאמרינן דספקא לחומרא מדבריהם הוא שהחמירו בספקו והביא ראיה לדבריו מדאמרינן בפרק עשרה יוחסין (עג.) וכו' והתורה אמרה לא יבא ממזר בקהל ה' ממזר ודאי הוא דלא יבא ממזר ספק יבא אלמא לא אסרה תורה אלא האסורין ודאין הא ספק האסורין לא ואין זה מחוור דאדרבה דוק מינה דבעלמא ספקא דאורייתא אסור דאי לא למה ליה לרבא לארוכי לישניה כולי האי לימא מ"ט משום דהוה ליה ספק וספקא שרי ומאי שנא ממזר דנקט אלא ודאי ספק ממזר דוקא קאמר אבל שאר ספקי לא.

ד. ס' החרדים (מצות עשה פ"א אות כ') - וכן כתב רבינו יונה מעלות רבות נמסרו לנו במצות עשה מעלת הבחירה אחת, שנאמר ובחרת בחיים ובכל עת שמזדמן לפני האדם איסור או ספק איסור והוא פורש מקיים מצות עשה זו ובסוף פ"ק דקדושין כתב רבינו נסים דמאי דאמרינן בכוליה גמרא ספיקא דאורייתא לחומרא דבר תורה הוא ולא מדברי סופרים וכתב שכן דעת רש"י ובתשובה כתב אפילו בעסקי העולם כל המשכיל בוחר לנפשו הדרך היותר בטוח והמשומר מכל נזק ומכשול ואפילו באפשר רחוק ועל אחת כמה וכמה שיש לנו לעשות כן בדברי התורה והמצות עכ"ל, ממנין תרי"ג לרבינו יונה.

ה. גמ' כתובות (ט.) - האומר פתח פתוח מצאתי נאמן לאוסרה עליו. ואמאי, ספק ספיקא הוא, ספק תחתיו ספק אין תחתיו, ואם תמצא לומר תחתיו, ספק באונס ספק ברצון, לא צריכא, באשת כהן. ואיבעית אימא באשת ישראל, וכגון דקביל בה אבוח קידושין פחותה מבת ג' שנים ויום אחד. [תוס' (שם) ד"ה ואי - וא"ת אכתי איכא ספק ספיקא ספק באונס ספק ברצון ואת"ל ברצון ספק כשהיא קטנה ופתוי קטנה אונס הוא כדאמרינן בהבא על יבמתו (שם סא:)] וי"ל דשם אונס חד הוא].

ו. רמב"ם (פ"ג איס"ב ה"ב) - הבא על הקטנה אשת הגדול אם קידשה אביה הרי זה בחנק והיא פטורה מכלום ונאסרה על בעלה כמו שביארנו בהלכות סוטה, ואם היא בת מיאון מכין אותו מכת מרדות והיא מותרת לבעלה, ואפילו היה כהן. [השגת הראב"ד] - א"א לא ידעתי למה נאסרת על בעלה ישראל שהרי אמרו פיתוי קטנה אונס הוא.

ז. רמ"א (יו"ד סי' ק"י סע' ח' ט') - ודוקא שהאיסור שנתערב הוא ודאי איסור, אבל ספק איסור שנתערב ונפל מאותה תערובת למקום אחר, התערובת השנית שרי. יש אומרים דדבר שיש לו מתירין אין להתיר נח מכח ספק ספיקא, וטוב להחמיר אם לא לצורך, מאחר שיש לו היתר בלאו הכי וכו'. אבל אם היו ב' ספיקות אם היה כאן איסור כלל, ונודעו ב' הספיקות ביחד, מתירים ספק ספיקא בכל מקום, אפילו באיסור דאורייתא וגופו של איסור, ואפילו היה לו חזקת איסור וכו' יש להתיר מכח סו ספק ספיקא, אף על פי שיש לברר על ידי בדיקת הריאה, אין לחוש. [ש"ך (ס"ק ס"ו) - כלומר וא"צ בדיקה כלל וכו' בד"מ ס"ס נ"ז בשם פסקי מהרא"י ס"ס מ"ז אכן הרשב"א בחידושו פא"ט דף נ"ג ע"ד כתב דאפילו היכ' דאיכ' ס"ס צריך בדיקה היכ' דיכולין לברר ע"י בדיקה וכן נלפע"ד וכו'].

ח. ס' הכוזרי (מ"ג אות מ"ט) - ומה שאצלנו היום מאיסור שכיבת הנדה והיולדת, אינו מפני הטומאה אבל היא מצוה גרידה מאת הבורא, וכן מה שאצלנו מהרחקת האכילה עמה ולהשמר מקורבתה, אין זה כי אם מניעות וסייגות שלא יתגלגל הענין לשכב עמה, אבל חובות הטומאה בטלו ממנו מפני שאנו בארץ טמאה ואויר טמא.